

۱- فیلسوف کسی است که براساس قواعد فلسفی و استدلال نظرات خود را بیان می‌کند و با قواعد از عقیده‌ی خود دفاع می‌کند.

۲- موضوع برهان وجود و امکان ابن سینا چیست؟ ابن سینا کدام بحث را پایه‌ی این برهان قرار داده است؟

۳- ابن سینا با استفاده از کدام مفاهیم کوشید تا برهان کامل‌تری برای اثبات خداوند ارائه کند؟

۴- از نظر فلاسفه‌ی مسلمان چگونه می‌توان یک زندگی معنادار و متعالی را سامان داد؟

۵- چهار مورد از معیارهای یک زندگی معنادار را از نظر یک فیلسوف الهی بنویسید؟

۶- با توجه به نظر ابن سینا درباره طبیعت به دو سوال زیر پاسخ دهید.

الف) تعریف طبیعت:

ب) علت نامگذاری آن:

۷- در تبیین استدلال فارابی برای اثبات خدا می‌گوییم: با فرض محال بودن تسلسل علل نامتناهی، «ابتدا داشتن سلسله بی‌نهایت متناقض و غیرممکن است.» منظور از «ابتدا» چیست؟

۸- در زنجیره علی معلولی که فارابی برای رد تسلسل ترسیم می‌کند به‌ترتیب آغاز و پایان مربوط به کدام پدیده است؟

۹- ابن سینا چه چیزی را نتیجه عشق در مخلوقات می داند؟

۱۰- تعریف عشق را از نظر ابن سینا بنویسید.

۱۱- به نظر ابن سینا، چه چیزی باعث ایجاد خشوع و خشیت در نهاد دانشمند در برابر حق می شود؟

۱۲- برهان وجوب و امکان ابن سینا را شرح دهید.

۱۳- فرض کنید در یک میدان جنگ، سربازی تیراندازی خود را به تیراندازی هم‌رزمش منوط کند و هم‌رزمش هم تیراندازی خودش را به دیگر هم‌رزمشان منوط کند و به همین ترتیب همه سربازان تیراندازی خود را به دیگری منوط کنند و تعداد سربازان بی‌نهایت باشد، در این صورت، چه اتفاقی می افتد؟

۱۴- فلاسفه مسلمان تأثیر اعتقاد به خداوند در زندگی انسان و نقش آن در معنابخشی به زندگی را به چه چیزی تشبیه می کنند؟

۱۵- اگر جان استوارت میل بپرسد: «چه کسی خدا را آفریده است؟» چه پیش فرض نادرستی را در نظر داشته است؟

۱۶- بحث فیلسوف، چه مسلمان و چه غیرمسلمان درباره خدا، تا چه زمانی فلسفی است؟

۱۷- ملاصدرا از طریق نظریه «فقر وجودی» (امکان فقری) چگونه وجود خداوند را اثبات می‌کند؟

۱۸- از نظر فارابی چرا تسلسل علل نامتناهی محال است؟ توضیح دهید.

۱۹- برهان فارابی در اثبات وجود خداوند را شرح دهید.

۲۰- جای خالی را با کلمه مناسب کامل کنید

ملاصدرا وابستگی و نیازمندی موجودات جهان به غیر را نامید.

نمایش پاسخ

سوال ۱

عقلی، فلسفی.

سوال ۲

اثبات وجود خدا، بحث مغایرت وجود و ماهیت.

سوال ۳

مفهوم وجود و امکان.

سوال ۴

وجود خدا را از طریق عقل و تفکر و اندیشه پذیرفت سپس با او ارتباط معنوی برقرار کرد.

سوال ۵

۱- جهان را غایتمند بیابد و این غایتمندی را توضیح دهد ۲- انسان را موجودی هدفمند بشناسد و این هدف را مشخص کند ۳- آرمان‌های مقدس و فراتر از زندگی مادی را معتبر و درست بداند. ۴- در برابر یک وجود متعالی و برتر احساس تعهد و مسئولیت داشته باشد.

سوال ۶

الف) تعریف طبیعت: مرتبه‌ای از هستی که رو به سوی مقصدی خاص دارد و این مقصد در ذات عالم طبیعت است.

ب) علت نامگذاری آن: علت نامگذاری این عالم به «طبیعت» بدان جهت است که اجزای این عالم هر کدام طبع و ذات خاصی دارند و خود این عالم نیز به عنوان «کل»، طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.

سوال ۷

اگر سلسله علت‌ها بخواهد تا بی‌نهایت به عقب برود اصلاً نوبت به معلولی که هم اکنون پیش روی ماست نمی‌رسد. به عبارت دیگر ابتدا داشتن سلسله بی‌نهایت خود متناقض و غیر ممکن است. پس فرض یک معلول موجود در ابتدای سلسله محال است.

سوال ۸

زنجیره فارابی از معلولی که موجود است و وجود دارد آغاز می‌شود و در نهایت به علتی ختم می‌شود که علت سایر علل است اما وجود خودش نامشروط است و خود علت، معلول دیگری نیست. بدون تصور چنین علت‌العللی تحقق آغاز زنجیره (معلولی که موجود است) ناممکن و متناقض است.

سوال ۹

ابن سینا در رساله ای که درباره عشق نوشته است، می‌گوید: «هریک از ممکنات به واسطه حقیقت وجودش، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت خود از بدی‌ها گریزان. همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم.»

سوال ۱۰

هریک از ممکنات به واسطه حقیقت وجودش، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت خود از بدی‌ها گریزان است. همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم.

سوال ۱۱

از نظر ابن سینا تأمل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها دانشمندی را از ظاهر پدیده‌ها عبور می‌دهد و به باطن آنها می‌رساند و آنها را به خشوع و خشیت در برابر حق وا می‌دارد.

سوال ۱۲

وقتی به موجودات جهان نگاه می‌کنیم می‌بینیم که این موجودات در ذات خود نسبت به وجود و عدم مساوی هستند، یعنی ذاتاً ممکن الوجود می‌باشند. ممکن الوجود بالذات برای خروج از حالت تساوی نیازمند واجب الوجود بالذات است. موجودات این جهان به واجب الوجودی بالذات وابسته‌اند که آنها را پدید آورده است.

سوال ۱۳

بر اساس محال بودن تسلسل علل نامتناهی، تیراندازی ممتنع خواهد بود. بدین بیان که هر سرباز به گونه‌ای علت تیراندازی محسوب می‌شود و اگر این علل نامتناهی باشند، نوبت به معلول پایانی یعنی تیراندازی که در نهایت در نظر گرفته شود، نمی‌رسد و بنابراین، هیچ تیراندازی‌ای صورت نمی‌گیرد.

سوال ۱۴

فلاسفه مسلمان وجود خدا و تأثیر آن در حیات انسانی را شبیه به وجود آب و نقش آن در حیات جسمانی بشر می‌دانند.

سوال ۱۵

جان استوارت میل در واقع این پیش‌فرض نادرست را دارد که هر موجودی نیازمند علت است؛ حال آنکه هر موجود ممکن الوجودی نیازمند علت است و اینکه چنین تصور شود هر موجودی ممکن الوجود است، یک تصور نادرست است.

سوال ۱۶

بحث فیلسوف، خواه مسلمان، خواه مسیحی و خواه پیرو هر مسلک دیگر درباره خدا، تا وقتی فلسفی است که از روش فلسفه، یعنی استدلال عقلی محض تجاوز نکند و نتایج تفکر خود را به صورت استدلالی عرضه نماید.

سوال ۱۷

موجودات پیرامون ما وجودشان عین وابستگی و نیاز است.

موجودات وابسته و نیازمند باید به وجودی متصل باشند که آن موجود بی‌نیاز باشد.

پس موجودات این جهان وابسته به وجودی بی‌نیاز و غیروابسته هستند.

سوال ۱۸

زیرا اگر سلسله علت‌ها بخواهد تا بی‌نهایت به عقب برگردد و هر علتی وابسته به علت قبل از خود باشد، بدین معناست که آغاز و ابتدایی در کار نباشد و در این صورت اصلاً چیزی پدید نمی‌آید تا نوبت به معلولی برسد که اکنون پیش روی ماست.

سوال ۱۹

فارابی می‌گوید در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست و معلوم هستند؛ معلول نیازمند

علت‌ی مقدم بر خود است و اگر این علت هم خودش معلول و نیازمند علت باشد و آن علت هم نیازمند علت‌ی دیگر باشد و این سلسله تا بی‌نهایت ادامه یابد و ابتدائی در کار نباشد؛ یعنی باید بی‌نهایت موجود به وجود بیاید و چنین چیزی امکان پذیر نیست.

سوال ۲۰

فقر وجودی (امکان فقری)